

Geestelijke verzorging

voor post-actieve veteranen met morele verwonding

Morele verwonding bij veteranen

Na uitzending kunnen veteranen worstelen met morele vragen en emoties. Soms ervaren ze morele stress of frustratie, maar in zwaardere gevallen kan er sprake zijn van morele verwonding. Dan gaat het om aanhoudende worstelingen die het gevolg zijn van confrontatie met moreel schokkende gebeurtenissen. Kenmerkend zijn gevoelens van schuld, schaamte, verraad, en morele desoriëntatie.

De rol van de geestelijk verzorger

Geestelijk verzorgers begeleiden veteranen bij levensvragen, zingeving en levensbeschouwing. Ze bieden een plek waarin veteranen vrijuit kunnen spreken over alles wat hen bezighoudt. Dat kan veteranen helpen om te leren leven met morele worstelingen.

Wanneer doorverwijzen naar een geestelijk verzorger?

Veteranen uiten levensvragen en zingevingproblemen vaak indirect, bijvoorbeeld via emotionele, lichamelijke of mentale klachten. Een doorverwijzing kan zinvol zijn bij:

1. Signalen van morele verwonding

- Gewetenswroeging, worsteling met schuld, schaamte, spijt, verraad
- Desillusie of boosheid richting Defensie, instanties of de samenleving.
- Knagende vragen over goed en kwaad, zin en betekenis, of geloof.
- Het gevoel hebben er alleen voor te staan, morele vragen nergens kunnen adresseren.
- Morele vragen die opnieuw opspelen bij ingrijpende (levens)gebeurtenissen.

2. Behoeftte aan ondersteuning

- Verhaal kunnen doen over ingrijpende ervaringen.
- Het markeren van een levensgebeurtenis met een ritueel.
- Vrijuit kunnen spreken over lastige thema's zoals schuld en schaamte, rechtvaardigheid en verantwoordelijkheid.
- Onderzoeken van de eigen verhouding tot Defensie.
- Begeleiding bij het nemen of evalueren van morele beslissingen.
- Het vinden van inspiratie, kracht, hoop, verzoening of vergeving.

De rol van zorgprofessionals in doorverwijzing

Zorgcoördinatoren

kunnen geestelijke verzorging adviseren als veteranen voelen dat er 'iets blijft liggen' in het hersteltraject, of als er behoefte is aan begeleiding op existentieel, moreel of spiritueel vlak.

Maatschappelijk werkers

kunnen signaleren wanneer meer ingrijpende levensvragen of morele worstelingen spelen.

GGZ-professionals

kunnen geestelijke verzorging inzetten naast of na traumatherapie om bijvoorbeeld verder te kunnen praten over ervaringen die door therapie naar boven komen, iets ritueel te markeren/herdenken/afsluiten, of te helpen bij de omgang met restklachten.

